

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie przestrzegania przepisów prawa pracy

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu, które odbyło się 10 lipca 2012 zapoznała się ze stanowiskami Państwowej Inspekcji Pracy, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Prokuratury Generalnej w sprawie przestrzegania przepisów prawa pracy.

Na stan przestrzegania przepisów prawa pracy wpływ ma szereg czynników. Niejednoznaczne przepisy utrudniają ich stosowanie: tak przedsiębiorcom, jak kontrolującym inspektorom Państwowej Inspekcji Pracy.

Kolejne nowelizacje ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy zwiększyły liczbę obowiązków inspektorów m.in. o kontrole w zakresie emerytur pomostowych, legalności zatrudnienia, formalnego trybu wykonywania pracy, których realizacja jest utrudniona ze względu na obowiązujący stan prawny.

Analiza wyników kontroli przeprowadzonych przez PIP w 2011 r. wskazuje, że różnego rodzaju naruszenia przepisów prawnej ochrony pracy stwierdzono u 59% skontrolowanych podmiotów, przy czym najwięcej nieprawidłowości dotyczyło:

- nieinformowania lub błędnego informowania pracowników o warunkach zatrudnienia i uprawnieniach pracowniczych (u ok. 23% kontrolowanych),
- naruszeń przepisów dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy (u 13% kontrolowanych),
- nierzetelnego prowadzenia ewidencji czasu pracy (u 13% kontrolowanych),
- braków lub nieprawidłowego dokonywania oceny ryzyka zawodowego (u 29% kontrolowanych),
- nieprzestrzegania przez pracodawców przepisów bhp w odniesieniu do obiektów i pomieszczeń pracy (u 24% kontrolowanych),
- naruszeń obowiązku zapewnienia ochrony pracownikom przed zagrożeniami związanymi z oddziaływaniem czynników szkodliwych i uciążliwych, w tym wyposażenia ich w środki ochrony indywidualnej (u 19% kontrolowanych).

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej poruszył problem ścigania przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. W pierwszym półroczu bieżącego roku do wszystkich jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęły 2772 sprawy, które dotyczyły tych przestępstw. Wszczęto 1777 postępowań przygotowawczych. Skierowano do sądów 290 aktów oskarżenia oraz 41 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania. Umorzono 1218 postępowań. Podjęto decyzję o odmowie wszczęcia postępowania w 648 sprawach. Ściganie tej kategorii przestępstw rodzi trudności, które wynikają z istniejącego stanu prawnego, szczególnie z niejednoznaczności przepisów oraz trudności dowodowych, spowodowanych głównie obawą świadków (poszkodowanych) przed utratą pracy.

Rada Ochrony Pracy stwierdza że:

- Należy dokonać przeglądu i zaproponować zmiany w istniejącym prawodawstwie, które reguluje stosunki pracy - w kierunku podniesienia jego jednoznaczności.
- W szczególności należy dokonać analizy stanu prawnego, związanego z problemem niewypłacania wynagrodzeń pracownikom oraz innych wykroczeń i przestępstw, związanych ze stosunkami pracy.
- Należy rozważyć wzmocnienie funkcji kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy w celu podniesienia efektywności jej działań.
- Należy rozważyć możliwość większej ochrony prawnej dla pokrzywdzonych i świadków podczas postępowań w sprawach, dotyczących wykroczeń i przestępstw, związanych ze stosunkami pracy oraz dla osób, sygnalizujących istniejące nieprawidłowości na terenie zakładu pracy.
- Należy rozważyć przyznanie prokuratorowi generalnemu prawo do wszczęcia postępowania w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uprawniony organ odmówił wszczęcia postępowania uzasadniając to przyczynami określonymi w § 17 ust. 1 pkt 1-3 Kodeksu postępowania karnego tj. w przypadku:
  1. uznania przez ten organ, że czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia,
  2. czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa,
  3. społeczna szkodliwość czynu jest znikoma.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 28 sierpnia 2012 r.